

FIȘA DISCIPLINEI

Istoria Bizanțului

Anul universitar 2025/2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Istorie medievală, premodernă și istoria artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Arheologie
1.7. Forma de învățământ	Zi / cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Istoria Bizanțului					Codul disciplinei	HLR1203
2.2. Titularul activităților de curs			Conf.univ. dr. Radu Mârza					
2.3. Titularul activităților de seminar			-					
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DF	

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					15
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					15
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					10
Tutoriat (consiliere profesională)					3
Examinări					4
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	
4.2. de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Folosirea unui calculator cu videoproiector, tablă inteligentă, pentru vizualizarea de documente ppt, imagini, hărți etc.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	

6.1. Competențele specifice acumulate¹

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

Competențe profesionale/esențiale	Regăsirea informației despre trecutul istoric. - Stabilirea faptelor istorice pe baza informațiilor din izvoare și din afara izvoarelor. - Prezentarea orală și scrisă, în limba programului de studii și într-o limbă de circulație internațională, a cunoștințelor de specialitate. - Prezentarea orală (cu suport tehnic vizual) și scrisă a unui fapt istoric oarecare, în condiții prestabilite. - Utilizarea la un nivel de bază a metodelor specifice unei științe auxiliare a istoriei (paleografie chirilică/slavă/latină etc., epigrafie). - Utilizarea conceptelor și a metodelor de bază ale cel puțin unei alte științe sociale sau umaniste, sau ale unei discipline de graniță între istorie și alte științe (sociologia, antropologia, istoria artei, economia, psihologia, filozofia etc.). - Producerea punctuală a unor noi cunoștințe istorice pe baza cunoașterii aprofundate a unei epoci și/sau a unor probleme istorice de complexitate medie.
Competențe transversale	Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului. - Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup și de muncă eficientă în echipă, cu asumarea de roluri diverse. - Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște cronologia generală și momentele principale ale istoriei Bizanțului în relație cu Antichitatea clasică, Imperiul Roman, Europa medievală, cu spațiul geografic al Europei, Asiei și Africii, cu Marea Mediterană, marile teorii și concepte, marile procese istorice, realități geografice și statale, personalitățile istorice, istoricii reprezentativi care au scris despre istoria bizantină.
Aptitudini	Studentul este capabil să identifice cronologic anumite momente istorice sau personalități și să facă asocieri între acestea și spațiul geografic al Imperiului Bizantin și al lumii euro-mediteraneene. Poate identifica și defini conceptele și teoriile fundamentale ale istoriei Bizanțului.
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a înțelege textul unei cărți sau a unui articol de specialitate, poate parcurge și înțelege surse istorice. Poate construi texte și lecții de specialitate, dar poate folosi cunoștințele și aptitudinile dobândite și în alte contexte profesionale.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea studenților cu istoria Bizanțului și a spațiului bizantin, precum și cu moștenirea bizantină a popoarelor europene (central- și est-europene)
7.2 Obiectivele specifice	Familiarizarea cu procese istorice care se petrec pe trei continente: Europa, Asia, Africa, Înțelegerea proceselor de continuitate de la Imperiul Roman la Imperiul Bizantin, Cunoașterea marilor tendințe ale istoriei economice, ale comerțului euro-asiatic care se petrec pe teritoriul Imperiului Bizantin, Descoperirea identităților naționale, religioase, culturale de pe raza Imperiului Bizantin, Importanța istoriei bizantine pentru spațiul românesc, Aprofundarea moștenirii Bizanțului în Orient și în Europa (Centrală și de Est), Cunoașterea istoriei Bizanțului ca o istorie <i>à la longue durée</i> , dincolo de limitele cronologice convenționale.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere	Prelegere combinată cu discuții interactive; prezentare powerpoint	
2. Dezvoltarea studiilor bizantine	--/--	
3. Teritoriul Imperiului Bizantin. Provinciile	--/--	
4. Începuturile Imperiului Bizantin și Constantinopolul	--/--	
5-6. Istoria politică	--/--	
7. Vecinii și politica externă a Imperiului Bizantin	--/--	
8. Statul. Ideologia politică. Administrația, finanțele, armata	--/--	
9. Creștinismul răsăritean. Biserica Ortodoxă	--/--	
10. Cultura bizantină. Istoriografia bizantină	--/--	
11. Arta bizantină (o introducere)	--/--	
12. Commonwealthul bizantin. Bizanț după Bizanț	--/--	
13. Imperiul Bizantin și românii	--/--	

Bibliografie

Helene Ahrweiler, *Ideologia politică a Imperiului Bizantin*. Cu o postfață de Nicolae Șerban Tanașoca. Traducere: Cristina Jinga. București, Corint, 2002.

Nicolae Bănescu, *Istoria Imperiului Bizantin*. Ediție îngrijită de Tudor Teoteoi. București, Anastasia, 2000-2003.

Stelian Brezeanu, *Istoria Imperiului Bizantin*. București, Meronia, 2007.

Guglielmo Cavallo (ed.), *Omul bizantin*. Traducere de Ion Mircea. Postfață de Claudia Tita-Mircea. Iași, Polirom, 2000.

S. B. Dașkov, *Dicționar de împarați bizantini*. Traducere de Viorica Onofrei, Dorin Onofrei. București, Ed. Enciclopedică, 1999.

Charles Diehl, *Figuri bizantine*. Traducere de Ileana Zara. București, Ed. pt. Literatură, 1969.

Maria Georgescu, *Introducere în cultura bizantină*. Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2008.

eadem, *Istoria Bizanțului*. Târgoviște, Cetatea de Scaun, 2007.

N. Iorga, *Bizanț după Bizanț*. București, 100+1 Gramar, 2002.

Nicolae Iorga, *Istoria vieții bizantine. Imperiul și civilizația, după izvoare*. București, Ed. Enciclopedică Română, 1974.

Anthony Kaldellis, *Curiozități bizantine. Povești stranii și fapte surprinzătoare din istoria celui mai ortodox imperiu din lume*. Traducere din limba engleză de Gabriel Tudor. București, All, 2021.

Michel Kaplan, *Bizanț*. Traducere din lb. franceză Ion Doru Brana. București, Nemira, 2010.

Paul Lemerle, *Istoria Bizanțului*. Traducere de Nicolae Șerban-Tanașoca. București, Universitas, 1998.

Dimitri Obolensky, *Un Commonwealth medieval: Bizanțul. Europa de Răsărit, 500-1453*. Traducere: Claudia Dumitriu; postfață: Nicolae-Șerban Tanașoca. București, Corint, 2002.

Nicolae-Șerban Tanașoca, *Bizanțul și românii. Eseuri, studii, articole*. București, Ed. Fundației Pro, 2003.

Micheline Tenace, *Creștinismul bizantin. Istorie, teologie, tradiții monastice*. Traducere din italiană de Al. Cistelean. Chișinău, Cartier, 2005.

Răzvan Theodorescu, *Bizanț, Balcani, Occident la începuturile culturii medievale românești: secolele X-XIV*. București, Ed. Academiei, 1974.

Warren Treadgold, *O istorie a statului și societății bizantine*. Traducere de Mihai-Eugen Avădanei. Ediție îngrijită de Victor Spinei și Bogdan-Petru Maleon, prefață de Victor Spinei. Iași, Institutul European, 2004.

A. A. Vasiliev, *Istoria Imperiului Bizantin*. Traducere și note de Ionuț-Alexandru Tudorie, Vasile-Adrian Carabă, Sebastian-Laurențiu Nazâru. Studiu introductiv de Ionuț-Alexandru Tudorie. Iași, Polirom, 2010

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Disciplina **Istoria Bizanțului** face parte din disciplinele fundamentale pentru pregătirea studentului la Istorie. Ea evidențiază raporturile dintre istoria românească, istoria regională (Europa de Est) și istoria europeană și intercontinentală (Europa, Asia, Africa), oferind perspective integratoare asupra istoriei naționale. Cursul încurajează dezvoltarea abilităților de comunicare: exprimare liberă, coerență, spirit critic în fața informației, a textului scris, dezvoltarea capacității de argumentare a unor idei.

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Participarea activă a studenților la curs. Parcurgerea materiei, a bibliografiei.	Examen oral	100%
10.5 Seminar/laborator	-		
10.6 Standard minim de performanță			
- Parcurgerea a minim trei cărți din bibliografia de curs. - Prezentarea unor răspunsuri minimale la cele trei subiecte de pe biletul de examen.			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
							

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".